

Dažādu valstu pieredze parasporta infrastruktūras nodrošināšanā

Specializētie paralimpiskie sporta centri un to sistēmas pastāv visā pasaulē. Šādu sporta centru kļūst arvien vairāk. Aplūkosim dažu valstu pieredzi.

Nīderlande

Valsts, kas īpaši gādā par paralimpisko kustību. Šīs valsts valdība ir pieņēmusi atsevišķu programmu paralimpiskā sporta atbalstam, aptverot iespējami plašāku iedzīvotāju kopumu. Viens no galvenajiem programmas principiem ir: cilvēkiem ar ierobežotiem kustību traucējumiem ir jānodrošina sporta un veselības aktivitāšu pieejamība pēc iespējas tuvāk viņu dzīvesvietai. Tādēļ jau pastāvošos sporta centros un klubos ar valdības finansētu atbalstu ir radīti sporta instruktāžas punkti (*sport desks*) cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Somija

Pajulahti Treniņu centrs ir saņēmis arī oficiālu Paralimpiskā sporta centra statusu. Tas atbalsta sportistus ar invaliditāti un viņu trenerus centienos sasniegt augstākus sportiskos rezultātus. Centrā notiek apmācība, izglītība, treniņnometnes un sacensības.

Vācija

Kopš 2009. gada Vācijā ir izveidoti 19 paralimpiskie treniņu centri: vieglatlētikas, peldēšanas, ritenbraukšanas, galda tenisa, ratiņbasketbola, sēdvolejbola, kalnu slēpošanas, ziemas slēpošanas un hokeja un citās pielāgotā sporta disciplīnās.

Itālija

2017. gadā Romā tika atklāts pirmais Paralimpiskais sporta centrs Itālijā. Tajā iespējams nodarboties ar dažādiem pielāgotiem sporta veidiem – piemēram, tenisu, futbolu, peldēšanu, paukošanu, vieglatlētikā, galda tenisu, moderno deju.

Lielbritānija

Līdzīgi kā daudzās citās Eiropas un pasaules valstīs, paralimpiskā sporta pamatā ir ne tikai atbilstoši uzbūvēti un aprīkoti sporta centri, bet arī hierarhiska un ģeogrāfiski diversificēta sporta, veselības un rekreācijas sistēma. Tikai tad tā kļūst pietiekami efektīva personai ar kustību, garīgiem vai citiem traucējumiem dzīves kvalitātes paaugstināšanai, kā arī efektīva no šīs sistēmas uzturēšanas viedokļa. Viens no būtiskajiem faktoriem, kas to veicina, ir fokusēšanās uz konkrētiem funkcionāliem veselības traucējumiem.

Kanāda

Kanādā, līdzīgi kā Lielbritānijā, paralimpiskais sports tiek organizēts kā hierarhiska, diversificēta sistēma jeb tīmeklis, kas iekļauj arī prasības pret paralimpisko sportu. Šīs sistēmas pamatā ir sporta centri un sporta institūti – Atlantika, Manitiba, Kvebeka, Saskačevana, Kalgari, Ontārio un Pasifika.

Mērķtiecīgs darbs ar paralimpisko sportistu sagatavošanu ir sniedzis iespēju Kanādai 2018. gadā uz Ziemas paralimpiskajām spēlēm Phjončhanā (Dienvidkoreja) nosūtīt komandu 55 atlētu

sastāvā. Sportistu lielākā daļa tika sagatavoti Ontārio sporta institūtā (OSI). Iespējams, ka to veicinājis arī jaunais modernais Toronto sporta centrs.

Apzīmējums "institūts" atspoguļo ievērojamo mācību, pētnieciski analītisko un eksperimentālo darbu apjomu, kas tiek veikts institūta ietvaros. Citiem vārdiem, šāda organizatoriskā struktūra liecina, ka mūsdienu sports vairs nav tikai muskuļu spēka trenēšana – tā ir arī apjomīga zinātniskā pētniecība, specializēta medicīna un analītika, kas nav iespējama bez informātikas un telekomunikāciju aprīkojuma, programmatūrām un kvalificētiem speciālistiem.

ASV

Sporta un veselības centrs Fīniksā (Arizona, ASV). Tā platība ir 45 kvadrātpēdas (4180 m², kas ir tuvu Latvijas Paralimpiskā sporta centra piešķirtajai zemes platībai). Šis bija pirmais šādi specializētais sporta un veselības centrs ASV rietumu daļā. Tajā arhitekti un būvkonstruktori pielikuši visas pūles, lai sintezētu paralimpiskā sporta funkcionalitāti ar apkārtējās vides raksturu un estētikas apsvērumiem vienotā veidolā.

No konstruktīvā viedokļa, Sporta un veselības centrs pilda programmas prasības, kas paredz gan veselības un labsajūtas radīšanu pēc iespējas plašākam personu spektram ar fiziskiem vai garīgiem veselības traucējumiem, gan intensīvu un daudzveidīgu treniņu iespējas individuāliem elites paralimpiskajiem sportistiem, gan vietējām vai nacionāla līmeņa sporta komandām.

Austrālija

Funkcionāli un ģeogrāfiski diversificētu paralimpiskā sporta organizēšanu plaši praktizē arī Austrālijā. Piemēram, tikai ratiņkrēslu sporta gadījumā vien valsts ziemeļu reģionos ir izveidota spatiāla (telpiska) sporta habu sistēma, kurā tiek saskaņoti sporta pasākumi, attiecīgi organizētas transporta iespējas u.tml. Līdzīga paralimpiskā sporta habu sistēma ir izveidota arī Austrālijas dienvidu reģionos.

Būtiski, ka sportisti tiek reģistrēti ne tikai klubū, bet arī reģionālā statusā, kas ievērojami paplašina viņiem pieejamo aktivitāšu loku. Arī informācija par klubu un reģionālajiem sporta pasākumiem tiek plaši atspoguļota gan attiecīgajās interneta mājas lapās, gan sociālajos tīklos.

Brazīlija

2016. gadā Brazīlijā tika atklāts Nacionālais paralimpiskais sporta centrs.